

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srodę dnia 14 Września v. s. 1832 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 5 Września.

NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, w podróży Swej z *St. Petersburga*, w pożądanym zdrowiu przybył do miasta *Porchowa*, dnia 4 teraźniejszego września, o pół-do-7mej wieczorem, i w kwadrans, po zmianie koni, w dalszą podróż udać się raczył.

Przez n a y w y ż s z y Ukaz J. C. M. do Kantora Dworu, pod 30 sierpnia, paziowie: *Alexander Majewski*, *Alexander Baumgarten*, *Włodzimierz Semiaka*, *Bazyli Milukow zry*, *Jan Xiążę Wadpolski* i *Paweł Baranow*, naylaskawiej podniesieni na kamer-paziow.

— Na przetożenie n a y p o d d a n n i e y s z e P. Ministra Skarbu, NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, d. 29 zeszł. lipca, n a y w y ż e y rozkazać raczył: powiększyć liczbę uczniów szkoły mierników do 75ciu, i urządzić przy Instytucie Leśnictwa kaplicę w budowach pomienionej Szkoły, stanowiąc przy tej cerkwi. Kapłana i jednego cerkiewnego posługacza, z wyznaczeniem na te przedmioty z Podskarbstwa Państwa rocznie po 15,000 rub. assygu.

— Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny, d. 31 sierpnia: Kapitan-porucznik 3go Ekwipażu floty *Makarow iszy*, naznaczony Dowódcą fregaty *Xiążę Orański*, z przeniesieniem do 21go ekwipażu.

CESARZ JEGOMOŚĆ oświadcza N a y w y ż s z e zadowolenie, za zbudowanie spuszczonej dzisiaj z warstatow: fregaty *Prozerpina* i statku przewozowego *Lipawa*: Jenerał-Intendentowi Morskiego Ministerjum Kontr-admirałowi *Wasiljewu*, Inspektorowi Korpusu inżynierów okrętowych Jenerał-porucznikowi *Brjuno S. Katerin*, zostającemu w obowiązkach Dyrektora Departamentu Budownictwa okrętowego, Jenerał-Majorowi *Byczekskiemu*, Dowódcy fregaty *Prozerpina* kapitanowi 2rey rangi *Karaulowi* i budownikowi tych statkow, kapitanowi korpusu inżynierów okrętowych *Amosowu*, a dla ludzi niższych rang, którzy się przy spuszczeniu tych statkow znaydowali, daruje po rublu dla każdego.

— Na odbyćm d. 31 sierpnia zgromadzeniu Rady Ustanowien Kredytowych Państwa, dla przeyrzenia rachunkow z roku 1831go, spalono biletow Podskarbstwa Państwa na 5 milionow rubli. (Mowę JW. Ministra Skarbu, mianą przy tej okoliczności, umieścimy w późniejszych Nch.)

— D. 11 zeszł. sierpnia, na cmentarzu *Wielkiej-Ochty* chowano włościanina *Aleksieja Bucharina*. Gdy zaczęto spuszczać trunę do mogiły, żona jego, *Darja Andrejanowa*, rzuciła się nań i umarła.

— W *Hapsalu* 10go lipca zastrzelił się, 6oletni człowiek, z przyczyny, że 17letnia dziewczina pójść z niego nie chciała.

— W *Tyflisie* d. 2 sierpnia, o 25 minutach na 5tą z południa, dało się uczuć lekkie trzęsienie ziemi, poprzedzone dosyć długim kołysaniem się. Nazajutrz o godzinie 3 min. 10 z południa były dwa inne momentalne, ale mocne, wstrząsienia z podziemnym łoskotem, podobnym do rozpadającego się budynku.

— Z *Moskwy* donoszą o wielkiej wspaniałości, z jaką w tej stolicy obchodzoną była rocznica Koronacyi NN. CESARSTWA ICHMOŚĆ.

— Królowa Imeretijska wdowa, *Anna*, zeszła z tego świata d. 18 sierpnia w *Moskwie*, w wieku lat 67, na rękuswojego syna Jenerał-Majora *Konstantego*, Ca-

rewicza Imeretijskiego. Pogrzeb odbył się d. 20 sierpnia z wielką solennością w Cerkwi Dońskiego monasteru w *Moskwie*.

— W *Kronsztadzie*, po dzień 2gi września, liczba okrętow była: przybyłych 1238, wyszłych 964. (G.S.P.)

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z d. 24 sierpnia wykreślony zostaje ze spisow zmarły kapitan portu Rewelskiego Jenerał-major *Adlerberg*.

— Przez ukaz CESARSKI do kapituły orderow, z d. 13 sierpnia, adjutanci Inspektora całej osiedlonej jazdy, Jenerala jazdy Hrabia *Witta* 1go, kapitan pułku konnych grenadyerow gwardyi *Czyrkowicz* i rotmistrz pułku Ułanow gwardyi Hrabia *Rzewuski*, mianowani kawalerami orderu S. Stanisława 3 klasy, za szczególną waleczność, którą się odznaczyli w dniach 25 i 26 sierpnia 1831 r. przy szturmie warowni Warszawskich.

— Stosownie do Ukazu CESARSKIEGO z d. 21 grudnia 1830 roku, nałożone zostają areszta: w gubernii *Podolskiej* na wszelki ruchomy i nieruchomy majątek Dworzanina *Józefa* syna *Stefana Stroynowskiego* i Szlachcica *Mikołaja* syna *Józefa Łuczyńskiego* za należenie ich do powstania Polskiego, tudzież na wszelki majątek Szlachcica *Józefa* syna *Jana Dunina*, który też należał do powstania, i był wziętym przy poddaniu się twierdzy *Zamościa*.

— 31 z. m. spuszczone z warstatow tutejszey admiralicyi 44-działową fregatę *Prozerpina*, założoną 10 października 1831 i przewozowy okręt *Lipawa* od 100 tasztow, założony 10 list. tegoż roku; oba okręty budował Kapitan inżynierow morskich *Alferjew*. — Dowódcą nowej fregaty mianowany został Kapitan 2ey rangi *Karaulow*.

— Nowy teatr, ukończony niedawno ponad główną tego miasta ulicą, zwaną *Newkim-Prospektem*, otrzymał nazwisko *Teatru Alexandrińskiego*; otwarcie jego odbyło się tegoż dnia w obecności wszystkich członków RODZINY PANUJĄCEJ.

— Do *Petersburga* przybyli: 26 sierpnia, z *Witebska*, Kamerjunker *Szyszko*; — 30go, ze stacyi *Borowicz*, Senator *Gruszecki*; z *Nowgorodu*, Dowódcą 2ey dyw. lekkiej jazdy gwardyi Jen.-por. *Knorring*; z *Dmitrjewa*, Dyrektor Depart. min. sprawiedl. Rz. R. St. *Degay*; z *Ustiużny*, Senator *Baranow*; — 1 września, z *Grodna*, Senator Hr. *Wotłowicz*; z *Ostrowa*, Senator *Sawrasow*; — 3go z *Lubeki*, na statku parowym *Alexandra*: *Duński* poseł Hr. *Bloom*, z Radcą tegoż poselstwa *Mejerem*; Hrabina *Oppermann*; Jen.-maj. *Kusownikow*; Jen.-maj. *Bar. Zedler*, i Kamerjunker *Marczenko*. Wyjechali: 30 sierp. do *Kijowa*, Jen.-maj. Inżynierow dróg komm. *Rehrberg*; do *Smoleńska*, Jen.-adj. *Benkendorf*.

— Dziennik rękodziel i handlu ogłosił tu podaną przez P. Pełczyńskiego wiadomość, o stadzie kóz Angorskich Obywatela *Lewickiego* na *Podolu*, w powiecie *Winnickim*. Stado wynosi teraz sztuk przeszło 200. Początek swój wiedzie od koz, sprowadzonych z *Azyi* przez *Szczęsnego Potockiego*. Ile się okazuje z tego doniesienia, kozy Angorskie nie potrzebują temperatury powietrza wyższej nad tameczny klimat, w zimie jednakże muszą być w ciepłych chlewach chowane. Wełna zdeymuje się grzebieniami, każda koza nie więcey nad funt jey wydaje. Próby jey są tu w Depart. rękodziel i wewnętrznego handlu.

— Nowy wyrob z kartonu i naklejanych na nim wiorow drewnianych, jest do widzenia w Depart. rękodziel i wewnętrznego handlu. Ile

się zdaje, przeznaczony jest do robienia damskich kapeluszy, lecz może się przydać i na co innego. Ostrużyny zdają się być z drzewa lipowego, są polerowane i naklejane jedna przy drugiej w kierunku przeciwnym temu, w jakim zdjęte zostały z drzewa. To stanowi grę kolorów w tej materii.

— Podług obliczeń kilku znakomitych francuzkich inżynierów, kosztą głębokiego kanału, któryby Arabską zatokę z Nilem i morzem Szrodziemnym połączył, Afrykę na wyspę przerobił i podróż z Marsylii do Bombay o połowę skrócił, nie przeniosłoby 700,000 f. sterl. Daleko więcej wydano na podobne przedsięwzięcia w samej Anglii. (T.P.)

Dąbrowica.

Do wielkiej liczby znakomitych Meżów, których kraj w bieżącym roku utracił, przydać należy Graffa Antoniego Platę, Rzeczywistego Radcę Stanu i Kawalera Orderów Polskich, który: przepędziwszy nie mało lat na usługach kraju, w patryarchalnej starości, w roku 89 wieku swego, opatrzony Świętymi Sakramentami, skończył przykładne i pełne dobroczynności życie, 21 augusta, w własnych dobrach Dąbrowicy.

Jeżeli uprawa roli, dobry byt kmiotków, jest istotnym źródłem bogactw kraju i pomnaża szczęśliwość społeczeństwa, tedy słusznie w Bogu zesłał JW. Graff Plater, który: szukał uszczęśliwienia drugich z nchybieniem własnych korzyści, może rościć prawo do jej wdzięczności i uwielbienia. Nadzwyczajna tęgość i dzielna wytrzymalność umysłu, która do ostatniego nie opuściła go tchnąc życia, prowadząc drogą cnoty i niezmiernie ciężkiej pracy, postawiła go na szczycie tej większej szczęśliwości i sławy, im bardziej usiłował w zaciszach i lubyh sobie ustroninach, przed światem je ukrywać. Idąc, w rzeczy samej, za błyskotkami przemijającej wielkości, możeby niczyjemu uszczęśliwieniu nie stał się przyczyną. Kiedy teraz nad jego zgonem wszędzie żal się rozchodzi, gdzie tylko zniknięcie cnoty stratę uczuć umieją; gdy wiele tysięcy poddanych, całe grono świetnej jego rodziny, potomstwa i przyjaciół, z rzewnymi łzami w oczach, z żałością w sercu wstęchnieniem, nie przestają uwielbiać i błogosławić drogiej jego pamiętki. Takie zaiste życie zasługuje, aby w księgach nieśmiertelności zapisanem zostało.

W majątku Dąbrowicy Graffa Antoniego Platę, Gubernii Żytomierskiej, powiatu Rowieńskiego, prócz bursztyńców, wielkości często funta dochodzący, znajdujących się w niedostępnych dawniej bagnach, dziś osuszonych, i w żyłach gruntu zamienionych; prócz pirytów w glinie garnarskiej, w postaci ziarn, walców, gałęzi i t. p. obficie rozsypanych, i innych kopalnych osobliwości; dają się kiedy niekiedy postrzegać ptaki morskie, wielkości gęsi, znajome pod nazwiskiem Kraków morskich, *Pelecanus carbo*.

W miesiącu maju 1832 roku, podstrzelono dwa wyżej wymienione ptaki, a trzeciego zabito. Są one jednostajnej, ciemnej, zielono-żółtawej farby, na goleniach mają piórka białe, a nasada dziobu i podgarie żółtawe. Myśliwi poczytują ten rodzaj ptaków za nurka szczególnego rodzaju: różni się jednak od niego jednostajnością farby, dziobem długim, którego szczęki górnej, dłuższej od dolnej, koniec w dół prostopadle zgięty i czternaście długimi, twardości jak u sroki w ognie osadzonemi piórami. Ma wszystkie palce u nóg, w tyle osadzone, piętwa przerosła, a średni można pitkowany. Siada na drzewie, lubo jest ptakiem wodnym, i podług powieści tamiecznych myśliwych, inaszej nocy nie przepędza: pływa całkiem w wodzie zanurzony, trzymając szyję nad jej powierzchnią wzniesioną. Nurza się daleko doskonałej i dłuższej od zwyczajnych nurków: jest to prawdziwy Komoran, którego w Chinach używają do łowienia ryby. Jednego z wyżej wspomnianych ptaków, zabitego i wypchniętego, ofiarował JW. Graff do zbioru *Historii Natural-*

ney w Gimnazjum Międzyrzyckim XX. Pijarów, a dwa podstrzelone po kilku dniach, z kasału uciekły.

Warszawa d. 20 września.

W dniu 11 b. w. Wolne miasto Kraków obchodziło radośnie pamiętną uroczystość nadania sobie przez trzy Najświetniejsze Opiekunice Dwory ustawy konstytucyjnej. Na nabożeństwie znajdowały się: Senat, Akademia, wszelkie Władze i Rezydenci 3ch Opiekunich Dworów. Uczta dla ludu i igrzyska, którym niepogoda przeszkodziła, miały nastąpić w Niedzielę. (G.W.)

PRUSSY.

Berlin d. 11 września.

Namieśnik w W. X. Poznańskim. Xiążę Antoni Radziwiłł, wyjechał z Berlina do Ruhberg w Śląsku. (G.W.)

— Dnia 12 —

Król Jmć raczył Cesarzsko-Rossyjskiemu Jenerałowi piechoty i Posłowi przy Król. Francuzkim Dworze, Hrabiemu Pozzo di Borgo, udzielić Order Orła-Czarnego. (G.C.)

WĘGRY.

Pest dnia 28 sierpnia.

Nadspodziewane mianowanie J. C. Wysokości Arcy-Xięcia Ferdynanda, dotychczasowego tu Dowódcy wojsk Węgierskich, Cywilnym i Wojennym Gubernatorem w Galicyi, powszechne tu zrobiło wrażenie, i tém bardziej zwróciło uwagę, gdy sam Arcy-Xięże nie spodziewał się tego. Ze władza cywilna i wojskowa w Galicyi w jednej osobie połączone zostały, rozmaite złąd czynią wnioski. Bardzo niechętnie rozstajemy się z J. C. Wysokością, który tu zyskał powszechną miłość mieszkańców. Jego następcę jeszcze nie wiadomo. Poruszenia wojsk zupełnie ustały; w przyszłym jednak miesiącu, w bliskości Pest, ma być założony oboz (G.W.)

NIEMCY.

Monachium dnia 7 września.

Gazeta tutejsza donosi, iż potwierdziła się wiadomość o zdróżnościach, których dopuszczono się w Freiburgu dnia 29 sierpnia, a o których z początku powątpiewano. Rada miejska i komitet obywateli tamiecznych, kazali wydrukować oświadczenie, iż nie mieli żadnego udziału w tych bezprawiach, zapewniając oraz o niezachwianem przywiązaniu swoim do Monarchy.

Sąd najwyższy potwierdził dziś wyrok sądu nadwornego, skazujący Franciszka Schlund, wydawcę pisma: *Waechter am Rhein* i Franciszka Stromeyer, na karę więzienia, pierwszego na 3 tygodnie, a 2go na 2 miesiące. Wyrok zapadł zaoczny, gdyż ani oskarżeni, ani obrońca ich, radca nadworny Gerbel, nie stanęli przed sądem.

Król Jmć i Xiążę Spół-Rejent raczyli d. 3 b. m. w Pilnitz dać pierwsze posłuchanie przybyłemu nadzwyczajnemu Posłowi i Pełnomocnikowi Francuzkiemu, Baronowi Bourgoing, który potem miał zaszczyt być na obiedzie u Dworu.

Frankfort dnia 12 Września.

Dowiadujemy się, iż wojsko, które młodemu Królowi Ottonowi do Grecyi ma towarzyszyć, będzie niezwłocznie zaciągnięte, umundurowane i uzbrojone. Korpus ten ochotników składać się ma z 4ch batalionów piechoty, 6 szwadronów jazdy, 4 kompanii artylleryi i kompanii rzemieślniczej. Będzie on wzorem dla wojska narodowego Greckiego. (G.W.)

FRANCYA.

Paryż dnia 1 września.

Od 8 dni panują w Komitetach Karolistowskich wielkie poruszenia. Odbierają wiele listów, tak ze Szwajcaryi, jak z Anglii. Słychać, że Xiążę Angoulême opuścił Holyrood, udając się do Hiszpanii; jakoż wszystkie listy, które tu odebrano z Narbonne, Carcasaurre i Perpignan, donoszą o pokazaniu się tego Xięcia na granicy Hiszpańskiej.

Wczorasy zabrzała policya pismo Vice-Hrabięgo *Sorthèmes de Larochevoucauld*, dyrektora sztuk pięknych za *Karola X*, pod tytułem *Aujourd'hui et Demain*.

Hrabia *Sebastiani* wrócił wczoray z swojej podróży do stolicy.

Pan *Odillon-Barrot* wróci także za kilka dni z *Lugdunu*, a Pan *Mauguin* przedsięwzięcie podróży do *Szwaycaryi*.

Dziennik *Messenger* utrzymuje, że wieść z pewnego źródła, iż zwołanie izb nie nastąpi przed listopadem.

Posel Angielski, Lord *Granville*, podługiey naradzie z Postem Austryackim, udał się do wydziału spraw wewnętrznych.

Wkrótce wyjdzie spod prassy dziełko pod tytułem: *Henri le Pretendant*.

Dnia 31 z. m. biegła wieść w *Aix*, że marszałek *Bourmont* przejeżdżał w tym dniu przez to miasto, udając się do *Marsylii*.

Podług *Messenger* ma się rozjechać familia *Karola Xgo*.

Dziennik *Indicateur de Bordeaux* donosi, że w skutek rozporządzenia Ministra wojny, wychodźcy mają pobierać żołd, tak, jak wojsko Francuzkie, a prócz tego kwatery i koszta podróży.

Wychodźcy, którzy przybyli ze środka Francyi do *Tulonu*, mają się udać do *Algieru* i zostać wcieleni do legii cudzoziemców.

Podług listu, odebranego z *Ankony*, daty 22 sierpnia, władze Papieżkie zostały przez jenerała *Cubières* znówu wprowadzone dla zupełnego urzędowania.

— Dnia 3 —

Z *Tulonu* donoszą o zabiegach stronnictwa Karolistów, które jawnie organizuje wojnę domową. Listy ztamtąd pisane wyrażają: — „Organizacya jest ukończoną, dowódcy są mianowani, mietyca zebrania się wskazane, plan kampanii ułożony. Zamki Hrabięgo *L. w Solliers-Pont*, Panów *A. i C. w Puget i Cannet de Luc*, Pana *Delavau* przy *Hyeres*, i inne, są często odwiedzane przez naczelników stronnictwa Karolistów. Pan *Delavau* kazał blisko swego domu wiejskiego zrobić głębokie piwnice, gdzie ma być ukryta broń, sprowadzona na statkach rybackich Sardyńskich, które łatwo unikają baczości naszych urzędników celnych. Statki te, przybývające szczególniey z *Nizy*, gdzie jest ognisko spisku, i ztąd odbywa się korespondencya z komitetem Karolistów w *Liwornie*, utrzymują związek między spiskowcami w *Nizy*, *Liwornie* i w Departamencie *Var*, *Signes*, *Lorgues*, *St. Maximin*, gdzie różne małe gminy są bezpiecznymi przytułkami, gdzie główni ajenci stronnictwa Karolistów z różnych mietyc tego Departamentu często się zgromadzają. Przed 8 dniami odprawilo się takie zgromadzenie w *St-Laurent* na granicy Departamentu; przybyło tam z *Nizy* przeszło 30 Karolistów i miało naradę z wielu innymi w kraju będącymi. Konsul Francuzki w *Nizy* uwiadomił Prefekta w *Marsylii* o tych zabiegach. Dawny ajent policyi, stronnik *Karola X*, był przed kilku dniami w *Tulonie*, odwiedził wiele osób, a potem zniknął; pewny Jenerał, pobierający pensyę, który roku 1814 dowodził w *Marsylii*, zwiedził najznakomitsze mietyce w Departamencie; o celu tajemniczey podróży jego rozchodzą się rozmaite pogłoski.” — Dziennik *Constitutionnel* umieścił także długi artykuł o zaburzonym stanie południowych Departamentów i ubolewa, iż nigdzie rząd dzielnie nie występuje. Mniema atoli wspomniany Dziennik, iż, oprócz miasta *Nimes* i okolicy, nie można się nigdzie obawiać wybuchnięcia rzeczywistej wojny domowej.

— Dnia 6 —

Greacy pustosz jeszcze wojna domowa. *Kolokotroni* przeszedł do partyi Królewskiej. Król *Otto* ma być odprowadzony do Greacy, przez trzy okręty Francuzki, Angielski i Rossyyski.

Podług wiadomości, z *Lewantu* odebranych, floty: *Ottomańska* i *Egipska* stały naprzeciwko siebie w szyku bojowym.

— Dnia 7 —

Król udzielił wczoray prywatne posłuchanie Szwedzkiemu Postowi; *Xięciu Bassano*; *P. Dupin starszemu*; Hrabiemu *Flahault* i jenerałowi *Pajol*. (*G.C.*)

Zapewniają, iż Konferencya Londyńska zajmuje się także interessami Portugalskimi, dla zakończenia ich drogą układów. Hiszpania chce wystać tym celem Pełnomocnika do *Londynu*. Dodają, iż Francya i Anglia są przeciwne temu żądaniu.

Hrabia *Survilliers* (*Józef Bonaparte*), bawi prywatnie w *Londynie*, i z całym swoim dworem włożył grubą żałobę po śmierci *Xięcia Reichstadt*.

Dziennik *Album de la Creuse* wyraża: „Król *Ludwik Filip* mianował dwóch Biskupów, a *Stolica Apostolska* ich potwierdziła; wszelako dotychczas żadnego z dawnych kollegów swoich znaleźć nie mogli, którzyby się podjęli ich konsekracyi. Okoliczność ta jest ważną: dowodzi bowiem jawney niechęci zwierzchników kościoła Francuzkiego przeciw rządowi *Lepcowemu*.”

Niektóre legiony gwardyi narodowej *Parryskiej* chcą dać świetną ucztę dla *P. Odillon-Barrot*, za jego powrotem.

Courrier Français donosi: „Nasz Posel, *Xięć Dalmacyi*, pozostawiwszy sprawującego interessa, opuścił *Hagę* z powodu, że Król *Hollenderski* nie przyjął z rąk jego pisma zawiadamiającego o zaślubinach *Xiężniczki Ludwika* z Królem *Leopoldem*.”

Dziennik *Courier de l'Europe* donosi, że słabość Królewska, którą ogłosily dzienniki, powstała z *appoplexyi*, którą Król został tknięty. Szczęściem, puszczanie krwi sprawiło pożądane skutki.

— Dnia 8 —

Powrót Jenerała *Sebastiani*, ma jedynie na celu, z powodu ciągłej słabości, oddanie w inne ręce całkowitego dyplomatycznego wydziału, po czém wróci do *Bourbonne* i tam zabawi aż do zupełnego wyzdrowienia.

Podług wiadomości, w *Ministryum* spraw wewnętrznych odebraney, *Xiężna Berry* ma się teraz znajdować w *Blay*, w bliskości *Bordeaux*. W przypadku jej ujęcia ma być zawieziona na wyspę *Pete*. Podług gazety zaś *Sentinelles* ma ona się znajdować w okolicy *Bressuire*.

Artykuł, za który *Gazette de France* została przez policyę zabrana, ma być następujący: — „*Xięć Orleanu* miał prawo roku 1830 objąć najwyższą władzę i takową piastować do roku 1833, to jest, do pełnoletności *Henryka Vgo*.”

Dziennik *Constitution* zwraca uwagę na podobieństwo zamachów arystokratów w *Bernie*, z zamachami Karolistów we Francyi, i wnioskuje ztąd, iż musi między nimi istnieć ścisły związek.

Dziennik *Messenger* donosi ważną bardzo wiadomość, że wojsko *Egipskie* wylądowało w *Albanii* pod *Skutari*, i połączyło się z tamtejszymi powstańcami, przez co *stolica Ottomańska* w największym została w niebezpieczeństwie.

Angielski Marszałek *Beresford*, o którym mówiono niedawno, że miał objąć główne dowództwo nad armią Portugalską, przyjechał dnia wczorayszego do *Paryża*. (*G.W.*)

— Dnia 9 —

Głoszą powszechnie, że *P. Dupin* będzie prezydentem rady ministrów; miał on sobie wymówić, iż Panów *Thiers*, *Guizot* i *Berthe*, nie życzy mieć za kollegów. — *Journal des Debats* zaś nie chce pozostać pismem ministeryalnem bez tych trzech Panów. (*G.C.*)

ANGLIA.

Londyn dnia 31 sierpnia.

Król *Jmć 24 b. m.* przyzwołał na posłuchaniu prywatnym ministrów: *Belgijskiego P. van de Weyer*, *Francuzkiego P. Durand de Mareuil*, i *Saskiego P. de Gersdorff*, którzy złożyli mu swoje listy wierzytelne. Potem odbyło się jeszcze zgromadzenie *Kawalerów orderu ś. Michała* i *ś. Jerzego*, na którym Król *Jmć* ozdobił *W. Krzyżem*

ostatniego z pomienionych orderów Admirała Harry Neale, tudzież Wice Admiratów P.P. Graham-Moore, Pulteney Malcolm i E. Codrington. (T.P.)

— Dnia 4 Września. —

Dziennik *Court Journal* donosi, że Infancka Izabella Portugalska, była Rejentka, pisała do naszego Króla, aby jej podał sposoby do opuszczenia teraźniejszego miejsca swego pobytu; pismo to miało się stać przedmiotem gabinetowych narad.

Na giełdzie rozszerzyła się wieść, że *Don Pedro* zrobił wycieczkę z *Oporto*, w której mu 250 ludzi odcięto.

Dziennik *Morning Herald* donosi, że naczelne dowództwo armii *Don Pedra* ofiarowano P. *Wilsonowi*, którego przyjęcia odmówił, naprzód, że jego stosunki majątkowe nie pozwalają mu czekać się utrzymania, które ma, jako Jenerał Angielski; powtóre, że Xięciu *Wellingtonowi*, o twartemu nieprzyjacielowi *Don Pedra*, winien swoje wyniesienie.

Donoszą z *Kadyxu*, że tam aresztowano wiele znakomitych osób z powodów politycznych.

— Dnia 7 —

Józef *Bonaparte*, były Król Hiszpański, mieszka tu w *Cavendish Square* i żyje wspaniale, lecz wkrótce odjedzie do Włoch do Pani *Letycy Bonaparte*. Przez swego brata *Lucyana*, którego córkę zaślubił Lord *Dudley Stuart*, Margrabia *Bute*, jest familia *Bonapartów* połączona z pierwszemi domami Anglii.

Dziennik wychodzący w *Ceylon*, *Colombo Journal*, donosi, że w woyску Angielskiem pustoszy cholera, oszczędzając żołnierzy krajowców, których poprzednio szczególniejszy dotykała.

— Dnia 8 —

W przeszłą środę Xiążę *Lieven* miał posłuchanie u Króla, któremu złożył dwa listy od N. CESARZA Wszech Rossyi i od N. CESAROWY. (G.W.)

W *Globe* czytamy: „Wbrew tylokrrotnym zapewnieniom utrzymujemy, że zakres sporów między *Hollandyą* i *Belgią* codziennie staje się mniejszym, i że punkta, jeszcze niezafatwione, tak są mało znaczącemi, iż w przeciągu dwóch tygodni ta sprawa zupełnie uporządkowaną zostanie.” (G.C.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Bonańska Akademia Filarmoniczna obraża honorowym członkiem swoim znakomitego byłey w *St-Petersburgu* Opery włoskiej śpiewaka, *J.P. Tozi*.

— W pozostałych po śmierci *Sir John Makintosh* papierach znaleziono Historią rewolucyi 1688 roku, o której wiele za jego życia mówiono: dzieło to drukują w Londynie.

— Zaczęty w *Adryanopolu* nabór rekruta idzie z wielkim pośpiechem i bez użycia środków gwałtownych.

— *J.P. Chési*, professor języka sanskryckiego w kollegium francuzkiem, członek akademii napisów i jeden z redaktorów dziennika *Journal de Savans*, umarł d. 31 sierpnia z cholery.

— 30 sierpnia przybył do domu Rosyjskiego Poselstwa w Londynie Rzeczywisty Rada Sta-
nu Krüdener.

— Mieszkańcom *Flessyngi* zalecono opatrzyć się w żywność na dwa miesiące.

— W *Brasławskim* powiecie, w bliskości *Skarsina*, 2go września zgorzał dąb ogromny, który zdobył to miejsce więcej tysiąca lat.

— Z cholery umarli: sławny astronom *Baron Zach* i jenerał hrabia *De la Tour d'Auvergne*.

— Hrabia *Survillières* (Józef *Bonaparte*) najął dla siebie mieszkanie w Londynie na rok cały.

— *Globe and Traveller* donosi, że *Karolowi Xmu*, pozwolono przenieść się do *Graetz*, pod tym warunkiem, ażeby Xiężna *Berry* nie oddalała się już więcej od swojej familii.

— Sławny wędrownik, porucznik *Holman*, przybył do *Nowey-Wallii-Południowej*. (P.P.)

— Admiralicya Angielska wydała pozwolenie

jednemu nurkowi, aby, za pomocą rur dostarczających świeżego powietrza, spuszczał się do szczątków rozbitego wojennego okrętu *Boyne*, który 1 maja 1794 roku w *Spithead* wyleciał na powietrze. Kiedy woda jest mąta, szczątki okrętu są 3 do 4 sążni pod wodą. Dnia 20 lipca z okrętu na kotwicy w tém miejscu stojącego, spuszczone drabinkę powrozią dostatecznej długości, i nurek spuścił się do dna. Całą głowę i twarz miał okryte maską ołowianą ze szklannemi oczyma. Ciało okryte było suknią z gumy elastycznej, wyjawszy całych rąk i nóg, które były zupełnie wolne. Znalazł te szczątki, i zdołał niektóre 24 funtowe działa przyczepić do liny, aby je można na wieżach wydobyć. Po południu wynalazł piwniczkę kapitana tego okrętu Pana *George Gray*, z której wyniósł naprzód 5 butelek, potem spuściwszy się z koszykiem, napełnił go 21 butelkami wina *Bordeaux* i *Portwein*. Dawano mu za jedną flaszkę 20 szylingów (42 zł.), których nie chciał przyjąć, otworzył jednak jedną, i dał przytomnym wino z niego do skosztowania. Rząd oddaje mu wszystko, eo wydobędzie na własność, oprócz miedzi, za którą odbierze pewne wynagrodzenie. Codziennie przybywa w to miejsce wiele statków tak z mężczyznami jak kobietami, aby się przypatrzeć temu widokowi. (G.W.)

O g ł o s z e n i a.

1 Od Wołyńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż oddany na ewikcyą w Wołyńskiej Skarbowey Izbie nieruchomości majątek Rady Taynego Graffa Stanisława Worcela, zawierający 1,076 dusz włościan płci męskiej, a mianowicie: Wołyńskiej gubernii, Rowieńskiego powiatu, w miasteczku *Stepanie* 744, i w należących do niego wsiach: *Koroście* 129, *Złaznem* 165, *Wołoszje* 30 i *Zulnie* 8 dusz, za nagromadzony na nim za pożyczką *Grafa Worcella* z Skarbowey Izby Edukacyyny dług, wzrosły do 40,083 rubli 26½ kopiejek srebrem, i 26,421 rub. 16½ kop. assygnacyami, przeznaczono wypuścić w arendę lub sprzedać na wieczność; zaczem życzący arendować lub kupić takowy majątek, zechcą przybyć do Wołyńskiej Skarbowey Izby dla targów z pewnemi ewikcyami, na terminie 12go grudnia teraźniejszego 1832 roku.

Za Sowieznika S. Charczenków.
Sekretarz *Kirycczenko*. (1137)

2 Od Białorusko-Mohylewskiej Izby Skarbowey niniejszém ogłasza się, iż w niej z powodu doświadczoney nieakuratności w opłacaniu przez dzierżawców *Bielickiego* powiatu w miasteczku *Homla* trunkowego odkupu, należących się zań pieniędzy, oddaje się z publicznego targu w rzeczoném miasteczku *Homlu* i na dwuwierstowej wkoło niego dystansy, wyłączywszy miejsca wszęde w taką granicę miasta *Bielicy*, trunkowy odkup w arendowną dzierżawę do 1835 roku: życzący wziąć takowy odkup w dzierżawę, mają przybyć do tej Izby z prawami i pewnemi ewikcyami, na terminy następującego miesiąca października dla targów 25go, 28go, i przetargu listopada 1go dnia. Września 2 dnia 1832 r.

Sowieznik *Rodkiewicz*.

Sekretarz *Konopacki*.

Naczelnik Stołu *Stefan Pietkiewicz*.

(1132)

Wilno dnia 14 Września r. s. 1852 roku.

1 Od Bessarabskiego Obwodowego Rządu ninieyszemu ogłasza się, iż 1852 roku w Bessarabskim Obwodzie, za nieokazanie na piśmie świadectw, wzięci pod straż trzy ludzie, którzy się powiadali rodakami: 1szy *Semen Iwanow syn Honczarow*, lat 40, nieumiejący czytać i pisać, żonaty, Kijowskiej gubernii, Zwienigrodzkiego powiatu, wsi Kozakówki, z włością obywatela Xięcia Golicyna, przymiotów: wzrostu niewielkiego, włosów na głowie, brodzie i wąsach ciemnorusych, twarzy chuderlawey, nosa i gęby miernych, oczu błękitnych— 2gi *Ilko Saweljew* lat 25, nieumiejący czytać i pisać, nieżonaty, z włością teyże gubernii, powiatu i wsi, obywatela Xięcia Golicyna, przymiotów: wzrostu średniego, włosów na głowie rusych, wąsach światło-rusych, brodę goli, twarzy czystey, chuderlawey, nosa długiego, garbatego, gęby mierney, oczu ciemno-błękitnych, na lewey ręce, przy samey osadzie przy pulsie, rodzimy znak, formy podługowatey, i 3ci *Andrey Hryhorjew* lat 20, nieumiejący czytać i pisać, nieżonaty, z włością teyże gubernii, powiatu i wsi, obywatela Xięcia Golicyna, przymiotów: wzrostu średniego, włosów na głowie rusych, twarzy czystey, ospowatey, nosa małego, karpatego, nieco zapadłego, gęby mierney, oczu ciemno-błękitnych.

Sowietnik Przybylski.

Za Sekretarza Dżumiński. (1156)

1 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski remissą Sądu Spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego Powiatów, w dniu 4 listopada 1829 roku nastąpi, na rozdzielenie schedy Sukcesorów Alexandry Todwenowey, przez takiż Sąd Exdywizorski w Dzieciołowie 1820 roku 7bra 20 dnia odbyty, wydzieloney, pomiędzy wierzyteli Józefa Todwena, nieotrzymujących w onymże Sądzie za swoje należności zupełney satysfakcyi, przeznaczony. Stosownie teyże remisy wszystkich Kredytorów i Pretensorów Józefa Todwena, nieotrzymujących zupełney satysfakcyi w pierwszey Exdywizyi, na dzień 22 9bra bieżącego roku wzywa, i że w tym terminie na wszystkich niestawających amissa na ich pretensye ogłoszoną zostanie, ostrzeżę. Datt w Dzieciołowie dnia 2 lipca 1852 r. Exdywizor Prezyd. Franciszek Grodzki.

Exdywizor Wincenty Lapiński.

Exdywizor Piotr Ambrozkiewicz. (1153)

3. Опъ Виленской Казенной Палаты симъ объявляешся, что все долговые и тому подобныя прешензи предьябленныя въ Палату, по ле испекшаго августа, обезпеченіе кошорыхъ лежишь на секвестированныхъ и конфискованныхъ имѣніяхъ, на основаніи Указа Правительствующаго Сената 28 марта шекущаго года, отосланы на разсмотреніе въ шѣ Уздныя Суды гдѣ сещоящъ имѣнія должниковъ.

Ассесоръ Иванъ Перепеча.

Начальникъ Стола Леопольдъ Лукомскій.
Канцелярись Теофиль Монкевичъ. (1124)

3 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na uzyskanie roztraconey przez byłego Mińskiego Powiatowego Kaznaczeja Radcę Honorowego i Kawalera Jana syna Stefana Snitkę

Sąd Powiatowy Wileński zawiadamia wszystkich Kredytorów i Pretensorów zmarłego Symsona Abrahamowicza Kupca Wileńskiego, oraz Banku pod firmą Simson Abraham et Comp: iż sprawa konkursowa funduszu pomienionego Symsona w dniu 27 terażnieyszego miesiąca septembra, po wysłuchaniu ostatecznych sprawy objaśnień, do namowy wziętą zostanie. Roku 1852 Septembra 15 dnia.

Assesor Stanisław Duzewicki.

Assesor Jan Pisanka.

Assesor Cezary Witryko.

Regent M. Talat. (1140)

1 Dom WW. Frohbeenów na Zarzeczcu z dwoma ogrodami fruktowemi, od Sgo Michała jest do najęcia, o kondycjach można się w koutorze niżej podpisanego dowiedzieć.

Fr. von Auer.

Полицмейстеръ Ожиговъ. (1158)

2 Z okoliczności niejawnienia się życzących do targow w Witebskiej Izbie Skarbowey podjąć się dostarczenia na utrzymanie Dyneburskiego Woyskowego Szpitala, Kommissya Rzyckiego Kommissoryatskiego Depo, na skutek przedpisania Departamentu Kommissoryatskiego, naznaczył u siebie w dniach nadchodzącego oktobra 4go targ i 7go przetarg, z zastrzeżeniem, ażeby życzący podjąć się wyżej wspomnionego dostarczenia, stawili się do tey Kommissyi w dniach na targi wyznaczonych z dostatecznymi załogami i świadectwami na prawo handlu. (1127)

2 Na skutek zakroczoney w Magistracie Wileńskim rezolucyi, uskutecznić się będzie w terminach 1m dnia 19go, 2m dnia 20go i 3m dnia 21go, oraz w dniu przetargowym 25 terażnieyszego mca septembra publiczna licytacya na wyprzedaż tak domu drewnianego w Wilnie na Zarzeczcu przy N. 647m położonego, jako i wszelkiey ruchomości z meblow, bielizny, odzienia i dalszey ruchomości składającey się a po zmarley ś. p. Annie Pauli Akuszerce pozostały; aby więc Iohmość ambienci w terminach powyższych do domu rzeczowego przybyć raczyli, w tym celu wydaję ninieysze ogłoszenie. Septembra 9 dnia 1852 roku.

Ludwik Weintzyehr R. M. W. (1128)

3 Izba Skarbowa Wileńska ogłasza, że wszystkie długi i temu podobne pretensye objawione w teyże Izbie do 1go sierpnia, ewikcyi których oparta na osekwestrowanych i konfiskowanych majątkach, odesłane są na mocy Ukazu Rządzącego Senatu 28 marca bieżącego roku, na rozpatrzenie do tych Sądow Powiatowych, gdzie się znajdują majątki dłużników.

Assesor Jan Perepecza.

Naczelnik Stołu Leopold Łukomski.

Kancelarzysta Teofil Monkiewicz. (1124)

skarbowey summy i własności, przedawać się będzie w tym Rządzie z publicznego targu należący do tego Snitki folwark Tivoli, bez włości, pobudowany za miastem Mińskiem na mieskiej

ziemi, za którą płaci się corocznie czynszu 205 rubli assygnacyami, z drewnianym domem, ocenionym 410 rub. i innym ekonomicznym zabudowaniem, meblami i gospodarskimi rzeczami, ocenionymi 320 rubli 4 kopiejek, owocowemi drzewami ocenionymi 67 rubli 20 kop., i zasiane oziminy; jakowego folwarku szczegółowe opisanie z oceną objawione będzie kupującym przy targach. Zaczem życzęcy kupić takowy folwark, mają przybyć do tego Rządu dla targów na terminy, pierwszy 26 augusta, drugi 27 septembra, a trzeci 28 października 1852 roku. Sierpnia 27 dnia 1852 r. Za Sekretarza Szczełtowski.

Kancelarzysta Adam Pawłowski. (1112)

3. Oświadczenie współ z naysolenniejszym zażaleniem imieniem WJ Pani Fryderyki z Lichnowskich Frolandowej w assystencyi opiekunow czyniącej przeciwko W. Jmć Panu Marcinowi Poźlewiczowi Gubernskiemu Sekretarzowi zanoszący z następnymi okoliczności. Oto kiedy W. Poźlewicz zawarł ślubne związki z córką żalącą się, i nieżyjącego dopiero męża Fryderyka Frolanda Jmć Panią Ulryką Poźlewiczową, znalazł jako zięć u rodziców pełne zaufanie, które w przyszłości zawiódł; lecz z tego zaufania zewnątrz tylko pokazującego się znaczne straty w majątku teściów swoich przyczynił, bowiem przed wydaniem obżal. w 1818 roku apryla 8 dnia plenipotencyi, kiedy żaląca się z mężem wydalifa się do wód, obżal. rozmaite obligi i karty ręczne zabrał do siebie, o czem spytany zapewnił, że wziął dla zregestrowania, jakowych do dziś dnia nie powrócił, i byż może za onemi pieniądze podobierał. Po czem na usilne naleganie w dacie nadmienionej żałęgo z mężem wydali, i w Magistracie Wileńskim przyznali jemu pełnomocną plenipotencyą do działania we wszystkich interessach i urzędzenia kamienicą pod N. 74 w Mieście Wilnie położoną, wtenczas gdy zeszyły mój mąż Fryderyk Froland, mając wzrok przytępiony nie czytał, i polegając na odczytaniu przez obżal. Poźlewicza podpisał, gdzie obżal. warunki dla siebie względne zamieścił, a żaląca się, jako kobieta nieznająca prawa i porządku, przewidzieć również niemożła. Następnie kiedy nabywano w 1818 roku od JW. Hrabia Pocięja majątek Ocminow zwany w powiecie Nowogródzkim położony, obżal. wystarał się w prawie kupnem wyrazić, że jakoby żona jego Ulryka Poźlewiczowa, syn mój Alexander i córka Antonina, ten folwark na wieczność kupili, a rodzicom do dożywocia dano, a wówczas gdy wprost za pieniądze rodziców obżalęgo, ten majątek nabyto; z kolei, kiedy się pokazało, że obżalęgo intratami z kamienicy szafuje, z kredytorami i debitorami na krzywdę rodziców swoich w układy na mocy nadmienionej plenipotencyi wchodzi i tym po-

dobne liczne straty przyczynia: z tego powodu zeszyły mój mąż w 1826 roku rzeczoną plenipotencyą cofnął, i ona sam obżal. podartą powrócił. Wszakże ile z lat uprzednich utrzymując kamienicę w celu zniesienia długów i opłaty procentów, jak się widzieć daje tego niezasłutecznił, a intraty wybrał, tak równie w następne lata wciskając się do rządów, dotąd bilansu i rachunków niepokazuje, co większa jeszcze w układy z rozmaitemi osobami wchodzi, dekreta na osobę żalącą się i jej potomstwa zyskuje, sądzące na nas summy, jako to widzącym roku junii 16, w Magistracie Wileńskim dla W. Łukomskiego zgodził się przez dekret na wypłatę summy r. 5,375, i tym podobne uciążliwości dopełnia, a nawet nikt zaręczyć nie może, gdyby długów na majątek rodziców swoich nie zaciągał, i równych się działań nie dopuszczał. Przez niniejsze więc zastrzega się, iżby z W. Poźlewiczem nikt zgoła pod żadnym pretextem w układy tyczące się majątku rodziców niewchodził, bo te najmniejszego waluoru mieć nie będą, jak i uprzednie nie mają znaczenia, bowiem obowiązany on zdać rachunek z dzierżawy kamienicy pod N. 74 położoney, z wyprzedazy domu drugiego w Wilnie sytuwanego W. Minikowey, czy opłacił jakie długi? wiele wybrał intraty? jaką summę od W. Mininowey przyjąwszy gdzie obrócił? oddał wzięte wszystkie dokumenta, obligi i karty i tym podobne tranzakta, słowem, z czynności swojej usprawiedliwić się powinien. Nim przeto o co wszystko prawem żaląca się czynić będzie, tymczasowie niniejsze w aktach zapisuje zażalenie, 1852 roku 26 augusta.

Fryderyka Frolandowa.

Roku tysiąc ośmset trzydziestego drugiego miesiąca augusta dwudziestego dziewiątego dnia, przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Sądu Powiatowego Nowogródzkiego stanawszy osobiście WJ Pani Fryderyka Frolandowa w moc zakroczoney na podaną prośbę rezolucyi, takowe oświadczenie wpisać do akt podała i na to się własnoręcznie w tychże aktach podpisała. Świadczę Peł. służ. Sekr. R. P. N. Płński.

(1117)

3 Sąd powiatowy Wileński zawiadamia wszystkich kredytorów i pretensorów zmarłego Xiędza Atanazego Ihnatowicza Kownika Katedry Wileń. iżby oni sami lub przez plenipotentów porządkiem prawami przepisany w następną Kadencyi oktobrowey po uzyskaniu satysfakcyi w Sądzie niniejszym jawnie się, gdyż w przeciwnym razie na pretensy nie stawiających stron amissya uznana zostanie. R. 1852 mca września 5 dnia.

Assessor Stanisław Drzewicki.

Assessor Jan Pisanko.

Assessor Cezary Wilejko.

Regent Marcelli Talat. (1115.)

Rada Miejska Wileńska ma honor niniejszym uwiadomić, że tuteysi Wexlarze od 8go po d. 15 terażniejszego Septembra Kurs monet następnymi pokazali takowy: za dukat nowy daią r. 10 k. 65, a sami przedaia po r. 10 k. 85; za dukat stary daią r. 10 k. 35, a sami przedaia po r. 10 kop. 55, za imperyał daią rub. 38, a sami przedaia po r. 38 k. 50; za pół imperyał daią rub. 19, a sami przedaia po rubli 19 kop. 25, za rubel srebrny całkowy daią rubli 3 kop. 63; a sami przedaia po rub. 5 kop. 68 i za rubel srebrny drobną monetą daią po rubli trzy kop. 70 assygnacyami.

Виленской Думы Гласный Венера.

Письмоводитель Позльвичь.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ. Wilno. 1852. d. 14 Września.

CENZOR Leon Borowski.